

Raport z rynku sztuki

Podsumowanie rynku aukcyjnego w Polsce w I połowie 2008 roku

- Sztuka współczesna w natarciu
- Malarstwo w cenie
- Najdroższe dzieła sztuki
- Sztuka współczesna dogania dawną
- Warszawa stolicą sztuki

Sztuka współczesna w natarciu

Wartość polskiego rynku aukcyjnego w I połowie 2008 roku wyniosła niemal 35 mln zł. Zdecydowanie największą część obrotów wygenerowało malarstwo. W odniesieniu do liczby sprzedanych obiektów sztuka współczesna dogania sztukę dawną, chociaż wartościowo sprzedaż dawnej stanowiła ponad 78%, a współczesnej tylko 22% obrotu całego rynku aukcyjnego w I połowie 2008. Najwyższe średnie ceny uzyskiwały dzieła artystów malarzy, ok. 31,5 tys. zł za obiekt. Stolicą rynku aukcyjnego jest niepodważalnie Warszawa, to tutaj odbyło się najwięcej aukcji.

Strona | 2

Takie wnioski wynikają z przygotowanego przez doradców Wealth Solutions raportu rynku aukcyjnego w Polsce.

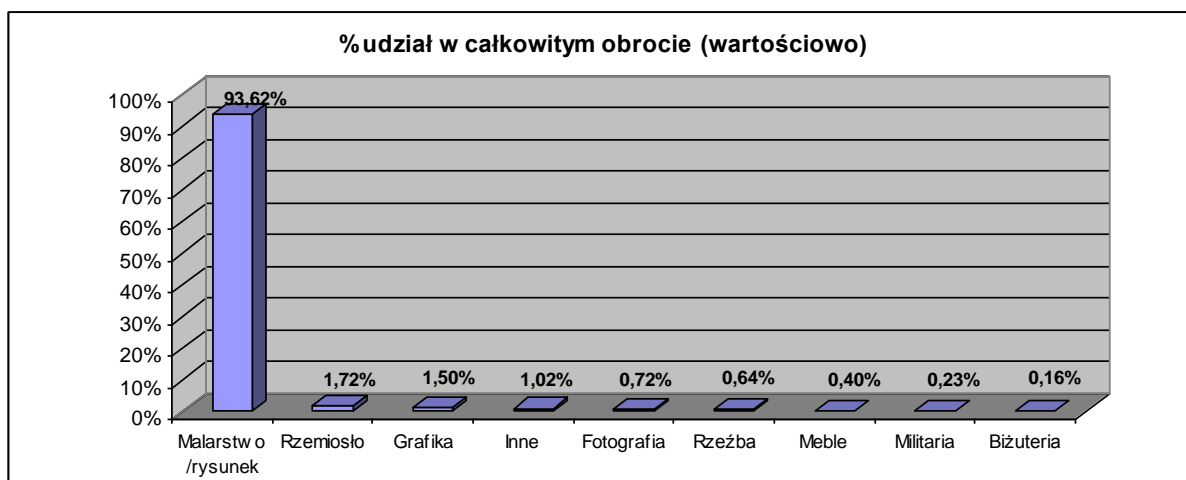
Z analizy danych dotyczących całego udokumentowanego* obrotu dziełami sztuki w Polsce wynika, że w pierwszej połowie 2008 roku właściciela zmieniło 1 994 obiektów podczas 50 aukcji. Łączna kwota środków zainwestowanych w sztukę wyniosła 34 791 604 zł, a średnia cena wylicytowanego dzieła - 17 448 zł.

*„Rynek sztuki składa się ze sprzedaży dzieł sztuki na aukcjach i w galeriach. Ze względu na charakter dokonywanych transakcji, ogólnie dostępne są tylko informacje o sprzedaży aukcyjnej, podobnie zresztą jest na świecie. Polski rynek sztuki jest stosunkowo młody, stąd brakuje na nim kompleksowych i przekrojowych analiz. Dlatego zdecydowaliśmy się na przygotowanie raportu podsumowującego I półrocze 2008 na polskim rynku aukcyjnym. Mamy nadzieję, że nasza analiza będzie ciekawym źródłem informacji dla wszystkich osób zainteresowanych inwestowaniem w sztukę. Tym bardziej, że obok wartości rynku, wskazuje na ciekawe zależności z uwzględnieniem podziału na kategorie, którymi operują eksperci rynku sztuki. To z kolei daje wartościowe wskazówki, co do potencjału rynku w poszczególnych kategoriach – wyjaśnia **Monika Weber**, Dyrektor ds. Inwestowania w Dzieła Sztuki w Wealth Solutions.*

Malarstwo w cenie

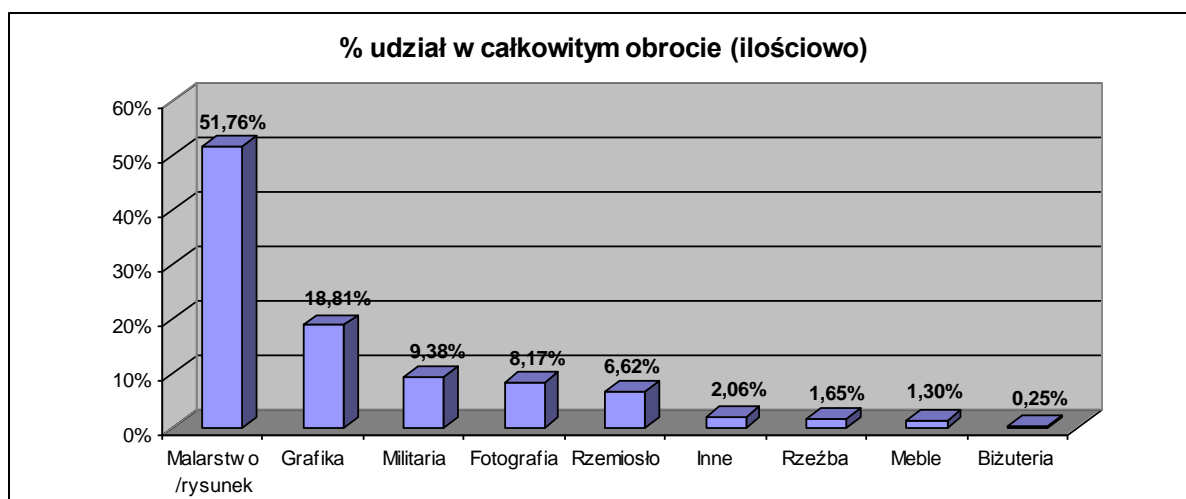
W I połowie 2008 roku wartość sprzedaży malarstwa wyniosła 32,6 mln zł, co stanowi 94% całego obrotu na rynku aukcyjnym. Co jednak ciekawe, pod względem liczby sprzedanych obiektów stanowiło ono już tylko 52% wszystkich wylicytowanych dzieł – właściciela zmieniły 1032 obrazy i rysunki. Średnia cena dzieła w tej kategorii wyniosła 31 561 zł, wszystkie te dane sprawiają, że malarstwo zajmuje pozycję niekwestionowanego lidera.

Wykres 1: Udział poszczególnych kategorii sztuki w całkowitym obrocie na rynku sztuki w Polsce

Źródło: Analiza Wealth Solutions na podstawie wyników aukcji w I półroczu 2008

Wykres 2: Udział poszczególnych kategorii w całkowitej liczbie obiektów sprzedanych na rynku sztuki w Polsce

Źródło: Analiza Wealth Solutions na podstawie wyników aukcji w I półroczu 2008

W porównaniu z malarstwem pozostałe kategorie wygenerowały zdecydowanie mniejszy obrót. Pod względem liczby zawartych transakcji interesująco przedstawiają się grafika i fotografia. W pierwszej połowie 2008 roku właściciela zmieniło 375 grafik (prawie 19% wszystkich transakcji) i 163 odbitki fotografii kolekcjonerskiej (ponad 8%). Mimo stosunkowo dużej liczby transakcji obie te kategorie są daleko za malarstwem pod względem wartościowego udziału w rynku. Wynika to przede wszystkim z niskich średnich cen grafik (1 392 zł) i fotografii (1 535 zł).

Stosunkowo niedrogo sprzedawała się na rynku rzeźba, która odpowiadała za 0,64% wartości rynku, co daje obrót w I półroczu 2008 na poziomie 222 995 zł. Jednak z punktu widzenia udziału ilościowego rzeźba stanowiła 1,65% wylicytowanych dzieł. Średnia cena to 6 757 zł.

„Relatywnie niska średnia cena rzeźby wynika z faktu, że najdroższe prace polskich artystów bardzo rzadko pojawiają się na rodzimych aukcjach. Wiele wysokiej klasy obiektów sprzedawanych jest w galeriach, na międzynarodowych targach sztuki czy za pośrednictwem największych domów aukcyjnych za granicą. O potencjale rzeźby autorstwa polskich artystów świadczy również

zainteresowanie nią zachodnich kolekcjonerów – prywatnych i instytucjonalnych. W ich zbiorach są rzeźby chociażby takich artystów, jak: Magdalena Abakanowicz, Mirosław Bałka, Katarzyna Kobro czy Stanisław Szukalski” – komentuje Monika Weber.

W zestawieniu według liczby sprzedanych obiektów zwraca uwagę kategoria militaria, na którą wpływ miała głównie jednorazowa aukcja poświęcona wyłącznie tego typu obiektom. Liczba transakcji dokonanych w tej kategorii, która stanowiła prawie 10% rynku aukcyjnego nie przełożyła się jednak na wartościowy udział w rynku, ponieważ militaria są kategorią zdecydowanie najtańszą. Średnia cena obiektu wyniosła zaledwie 425 zł, a tym samym udział wartościowy w rynku aukcyjnym wyniósł zaledwie 0,23%.

Tabela 1: Średnie ceny dzieł sztuki wg kategorii

Kategoria	Średnia cena obrazu (zł)
Malarstwo	31 561
Biżuteria	10 912
Inne	8 638
Rzeźba	6 757
Meble	5 394
Rzemiosło	4 525
Fotografia	1 535
Grafika	1 392
Militaria	425

Źródło: Analiza Wealth Solutions na podstawie wyników aukcji w I półroczu 2008

Najdroższe dzieła sztuki

Warto zwrócić uwagę na najdrożej sprzedane obiekty w każdej z kategorii – zdecydowany prym pod względem ceny w dziedzinie malarstwa, pierwsze 5 najdrożej sprzedanych dzieł sztuki to właśnie obrazy. Największe uznanie wśród kolekcjonerów zdobyły dzieła klasyków: Alfreda Wierusza-Kowalskiego, Olgi Boznańskiej, Józefa Brandta i Jacka Malczewskiego.

Tabela 2: Najdrożej wylicytowane dzieła w I półroczu 2008

Artysta	Tytuł	Cena wylicytowana	Cena z opłatą aukcyjną
Alfred Wierusz-Kowalski	<i>Awangarda myśliwska, ok. 1880</i>	1 360 000	1 496 000
Olga Boznańska	<i>Zadumana dziewczynka, 1889</i>	1 150 000	1 265 000
Józef Brandt	<i>Utarczka, ok. 1902</i>	1 100 000	1 210 000
Józef Brandt	<i>Potyczka Kozaków z Tatarami, ok. 1890</i>	870 000	957 000
Józef Brandt	<i>Polowanie, ok. 1890</i>	770 000	847 000

Źródło: Analiza Wealth Solutions na podstawie wyników aukcji w I półroczu 2008

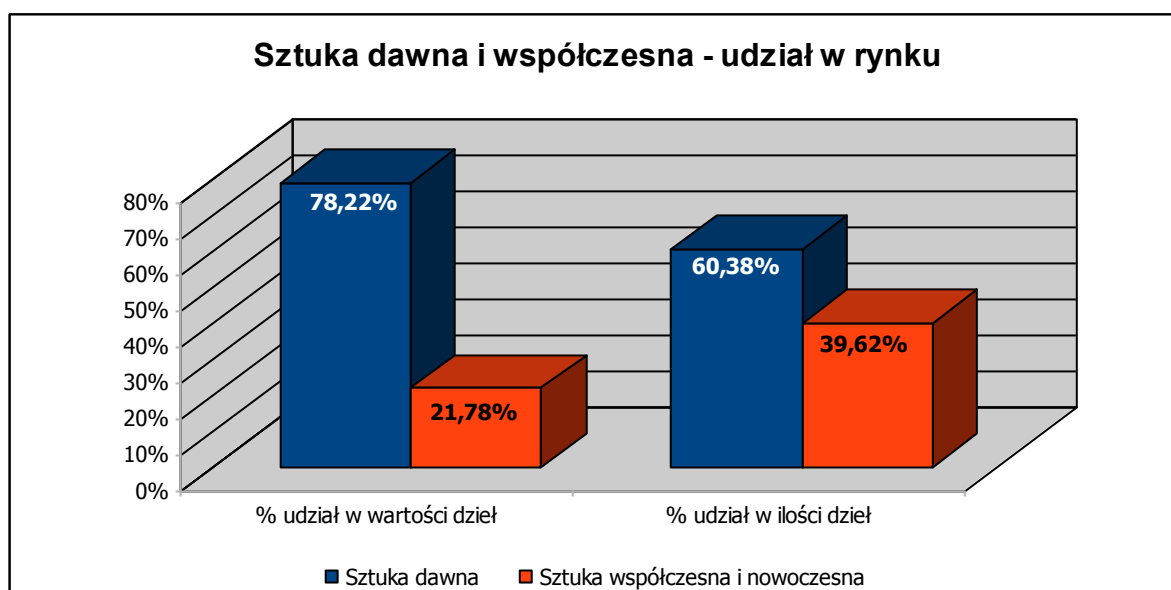
„Tegoroczna czołówka artystów, których prace sprzedały się najdrożej na polskich aukcjach, nie jest zaskoczeniem - nazwiska te od lat są na topie i jedynie ich kolejność w zestawieniu się zmienia. Jest to wskazówka dla osób inwestujących w sztukę, że choć prace artystów, takich jak: Alfred Wierusz-Kowalski, Olga Boznańska, Józef Brandt czy Jacek Malczewski są drogie, to można je traktować jako stabilną inwestycję, wprawdzie o relatywnie niewielkiej płynności, ale też niskim stopniu ryzyka inwestycyjnego. Szczególnie, że liczba wybitnych prac tych artystów jest ograniczona, nowych nie będzie, a zamożność polskiego społeczeństwa systematycznie rośnie” – dodaje Monika Weber.

Wśród biżuterii najdrożej sprzedał się zegarek kieszonkowy z wizerunkiem Tadeusza Kościuszki: za 30 800 zł. Najcenniejszą fotografią została „Para fotografii – z cyklu *Asymetria*” Zbigniewa Dłubaka (22 000 zł), a grafiką - „Ptak” autorstwa Joana Miro (7 480 zł). W kategorii rzeźba pierwsze miejsce zajęło „Cierpienie” Bolesława Biegasa (24 200 zł), z mebli sekretera w stylu biedermeier (26 400 zł), rzemiosła - lampa secesyjna (66 000 zł), a militariów pas kontuszowy Paschalisa Jakubowicza (17 600 zł).

Sztuka współczesna dogania dawną

Analizując sprzedaż sztuki dzieląc ją na dawną i współczesną (tj. sztukę po 1945r.) widoczna jest znacząca różnica pod względem wartości sprzedaży. Sztuka dawna stanowiła 78% wartości wszystkich sprzedanych dzieł sztuki, co dało niebagatelną sumę 27,2 mln zł. Natomiast wartość sztuki powstałej po 1945 roku wyniosła „zaledwie” 7,6 mln zł, co stanowiło 22% wartości rynku aukcyjnego w Polsce w I połowie 2008r. Z kolei pod względem liczby sprzedanych obiektów te dwie kategorie zbliżają się do siebie (60% transakcji dotyczyło sztuki dawnej, 40% - sztuki współczesnej). Z punktu widzenia kolekcjonerów sztuka dawna wymaga zainwestowania zdecydowanie większych pieniędzy. Średnia cena obiektów z tej kategorii wyniosła w pierwszym półroczu 2008 roku 22 602 zł, natomiast przeciętnie za dzieło sztuki współczesnej trzeba było zapłacić 9 594 zł.

Wykres 3. Sztuka dawna a sztuka współczesna

Źródło: Analiza Wealth Solutions na podstawie wyników aukcji w I półroczu 2008

„Od lat systematycznie rośnie zainteresowanie sztuką współczesną, i to nie tylko w Polsce. Tworzy się też u nas nowa grupa młodych kolekcjonerów, którzy obok aspektu estetycznego, biorą pod uwagę aspekt inwestycyjny. Sztuka drugiej połowy XX wieku jest relatywnie tańsza niż dawna. Jej zakup jest wprawdzie obciążony większym ryzykiem, ale daje również znacznie większe możliwości zysku. Nie można jednak zapomnieć o tym, że inwestowanie w sztukę ma nie tylko wymiar finansowy. To co kupujemy, powinno nam się w pierwszej kolejności podobać” – radzi Monika Weber.

Warszawa stolicą sztuki

Niemal 95% dzieł zostało sprzedanych w Warszawie, gdyż tutaj odbywa się najwięcej aukcji. Należy jednak pamiętać, że sztukę sprzedają też domy aukcyjne w Krakowie, Katowicach i Łodzi. Ponadto poza Warszawą jest wiele galerii, które promują swoich artystów i sprzedają ich prace bezpośrednio w obrocie galeryjnym.

* Metodologia:

Analiza została przygotowana na podstawie informacji dostępnych na portalu www.artinfo.pl publikującym wyniki aukcyjne oraz w serwisach internetowych domów aukcyjnych. Analiza uwzględnia wyniki domów aukcyjnych z całego kraju: Agra Art, Polswissart, Desa Unicum, Rempex, Ostoya, Okna Sztuki, Desa Kraków, Desa Katowice, Rynek Sztuki i Nautilus, uzyskane podczas tradycyjnych aukcji w I połowie 2008r. Całkowita wartość rynku zawiera sprzedaż aukcyjną z uwzględnieniem marż domów aukcyjnych, które w I połowie 2008 roku wynosiły w większości domów aukcyjnych 10%. Ceny warunkowe, podane w wynikach aukcyjnych poszczególnych domów aukcyjnych również zostały uwzględnione w zestawieniu.